

(ATA) meddelar Hans Hildebrand: »På graffältet stod fordom ... tre resta stenar. Dessa äro undanflyttade och resta i sjelfva ås-slutningen, der de tillsvidare äro skyddade. Men tätt invid är byns grusgrop, hvars utvidgning snart nog torde vålla stenarnas fall, såvida icke någon skydds-åtgärd vidtages. En sådan är så mycket mer angelägen, som en af stenarne är synnerligen märkelig genom att den på toppen har inristade tvenne samstafva runor †.»

433. Husby-Ärlinghundra kyrka.

Pl. 68.

Litteratur: B 177, L 543, D 2: 212. Ransakningarna 1667—84; J. Hadorph, Resejournal 1682; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 136; UFT h. 2 (1872), s. 30; E. Brate, Anteckningar 1909 (ATA); Sveriges kyrkor, Uppland 4 (1920), s. 20.

Äldre avbildningar: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 177); Dybeck a. a.; Brate foto 1909 (ATA).

Runstenen sitter inmurad på utsidan av södra kyrkväggen, 1 m. Ö om vapenhuset, 0,30—0,40 m. över marken, under ett fönster.

Det är sannolikt denna runsten, som avses i *Ransakningarna*: »Vthi Husseby Kyrkiomur finnes een Runsteen.» På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* finnes anteckningen: »Hussby Södra Kyrkemur» (B 177: »Kyrkomuren», L 543: »S. kyrkomuren»). Ristningen har senare varit dold av rappningen men blev år 1870 (enligt Dybeck) avtäckt.

Rödgrå granit. Längd 1,04 m., bredd 0,45—0,60 m. Ytan är slät. Ristningen är jämnt och väl huggen och synnerligen väl bevarad.

Inskrift:

× · biarn · finuiþar · sun · lit · raisa · stain · eftir · sik · sialfan ·

5 10 15 20 25 30 35 40

Biörn, Finnviðar sunn, let ræisa stæin æftir sik sialfan.

»Björn, Finnvids son, lät resa stenen efter sig själv.»

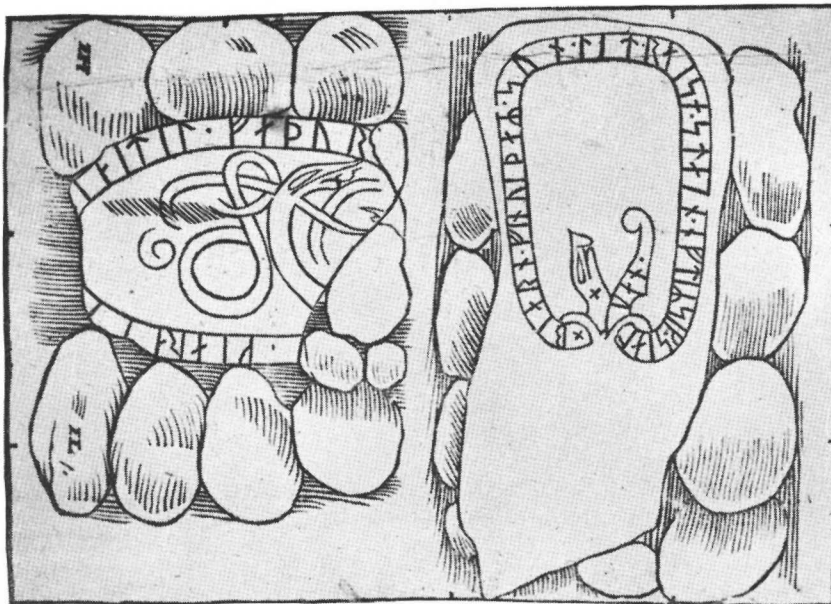

Fig. 145. U 433 och 434. Husby-Ärlinghundra kyrka. Efter B 177.

Till läsningen: I rundjurets hals finnes ett tydligt sk ×, framför 1 **b** en punkt, det vanliga sk mellan orden i inskriften. 18 **i** är icke stunget. Säkert stunget (med en tydlig prick) är där- emot 30 **e**. — Hadorph har, i sin uppteckning av inskriften: 42 **u**; träsnittet (B 177) har en upp- och nedvänd **u**-runa. Framför 1 **b** ett ×; likaså Dybeck och Brate. — Dybeck: 42 **f**. — Brate 18, 30 **e**, 42 **f**.

Björn, Finnvids son, förekommer även i inskriften på U 130, som han har låtit rista efter Olev, sin broder. Det omtalas här, att bröderna hörde hemma i Älgesta, som var »deras odal och ättarv». Denna gård ligger 1 km. N om Husby-Ärlinghundra kyrka. Var runstenen U 433, som sedan tidig medeltid suttit inmurad i kyrkväggen, ursprungligen har stått, är obekant. Det kan ha varit vid fädernegården Älgesta, varifrån den då har blivit förd till kyrkan i samband med kyrkobygget.

Det är en liten och mycket enkel sten, som Björn har låtit resa till minne av sig själv. Vida mera betydande, både konstnärligt och språkligt, är den ristning, som han lät utföra på hällen vid Nora till sin broders minne (U 130).

434. Husby-Ärlinghundra kyrka.

Litteratur: B 177, L 544, D 2:213. J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 136; UFT h. 2 (1872), s. 31.

Avbildningar: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 177); Dybeck a. a.

Detta fragment av en runsten fanns, enligt anteckning i Peringskiölds *Monumenta*, i »Husby venstra stiglucka» (B 177: »Kyrkomuren», L 544: »V. stigluckan»). På 1720-talet nedrevos de båda stigluckorna, och nya uppfördes i stället. Dessa ha funnits kvar till år 1834. Dybeck fann ett stycke av stenen »i nordvestra bogårdshörnet». Tydligen har stenen blivit sönderslagen. Under senare tid har intet kunnat återfinnas.

Fragmentet har varit ung. 0,90 m. långt och 0,70 m. brett. Det kan ha tillhört övre delen av en runsten, men själva toppen har varit avslagen. Både början och slutet av inskriften saknas därför.

Inskrift:

... **kiara** · **r** - ... - **kitil** · **faður** ...
 5 10 15

... göra ... *Ketil*, *faður* ...

»... göra ... *Kättil*, (sin) fader ...»

Till läsningen: 6 **r** finnes endast hos Dybeck. Runan 9 har sannolikt varit **k**. Övre delen av bst saknas och har väl troligen varit förstörd.

Namnet på fadern synes ha varit *Kätill*. Mellan ordet **kiara** och 9 **k** har knappast funnits plats för mera än de båda ord, som äro nödvändiga: »runor» och »efter», icke för en förled i ett sammansatt namn.

435. Husby-Ärlinghundra kyrka.

Pl. 68.

Litteratur: B 178, L 542. J. Hadorph, Resejournal 1682; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 136; UFT h. 2 (1872), s. 30.

Äldre avbildning: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 178).

Runstenen är inmurad i liggande ställning i sakristians norra vägg, med underkanten 1 m. ovan markytan. Den ligger omedelbart t. h. om fönstret.

29—45272. *Upplands runinskrifter*.